

Warszawa, dnia 22-04-2020 r.

MINISTER KLIMATU

Michał Kurtyka

1196669.3581744.2781849

Pan Krzysztof Kisielewski
Współprzewodniczący Zespołu
ze Strony Związków Zawodowych
Trójstronny Zespół
ds. Branży Energetycznej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z otrzymanym stanowiskiem Trójstronnego Zespołu ds. Branży Energetycznej (TZ ds. BE) z 24 lutego br. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (*European Green Deal* - EGD), chciałbym zapewnić, że wszystkie głosy partnerów społecznych i organizacji pozarządowych w tej ważnej kwestii dotyczącej przyszłości gospodarczej i społecznej UE są uważnie analizowane przez Rząd RP.

Rząd RP podziela wiele wątpliwości podnoszonych w stanowisku TZ ds. BE i dostrzega problemy oraz zagrożenia wynikające z realizacji założeń EGD. Wyzwanie związane z wdrażaniem koncepcji EGD stało się jeszcze poważniejsze w związku z aktualnym kryzysem wywołanym epidemią SARS-CoV-2.

Panująca epidemia na pierwszy plan wysuwa konieczność podjęcia działań służących ochronie życia i zdrowia ludzi, a następnie zastosowania odpowiednich narzędzi na rzecz ponownego ożywienia gospodarczego. Jednocześnie pokazuje jak istotne jest zapewnienie silnego i stabilnego sektora produkcji oraz dostaw energii i paliw. W opinii Rządu RP obecną sytuację należy uznać za tymczasową. Nie powinna ona doprowadzić do odłożenia lub zaprzestania realizacji działań w zakresie zobowiązań przyjętych przez RP oraz UE w Porozumieniu paryskim. Rząd RP niezmiennie stoi na stanowisku, iż konieczne jest kontynuowanie procesu transformacji polskiej energetyki w kierunku niskoemisyjności, jednak w tempie i przy użyciu takich środków, które będą dopasowane do sytuacji gospodarczo-społecznej Polski.

Rząd RP analizuje wszystkie inicjatywy przedstawiane sukcesywnie w ramach EGD przez Komisję Europejską i podejmuje intensywne działania na rzecz uwzględnienia polskich postulatów. Niewątpliwie zaistniała sytuacja wywołana pandemią będzie wymagała

weryfikacji przyjętych przez KE środków, zarówno o charakterze prawnym, jak i finansowym, które posłużą osiągnięciu celów wskazanych w EGD oraz terminów ich realizacji, lecz nie może oznaczać rezygnacji z ich wypełnienia.

Stanowisko Rządu RP w sprawie Komunikatu Komisji Europejskiej dotyczącego Europejskiego Zielonego Ładu (dokument COM(2019)640) zostało przygotowane i przyjęte przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 28 lutego br. Rząd RP wskazał w nim, że wdrożenie EGD będzie stanowić szansę rozwojową dla państw Unii Europejskiej. Jednak dla niektórych państw członkowskich, w tym Polski, ze względu na inne punkty startowe, wynikające z przyczyn historycznych i stopnia rozwoju gospodarczego, realizacja planu będzie ogromnym wyzwaniem ekonomiczno-społecznym. Rząd RP jest zdecydowany na kontynuację transformacji krajowego sektora energetycznego, z zachowaniem efektywności ekonomicznej i wymogów zrównoważonego rozwoju. Realizacja planów zawartych w EGD musi jednak przebiegać w sposób sprawiedliwy, uwzględniający krajowe i lokalne uwarunkowania gospodarcze i społeczne.

Cele EGD przewidują, że Unia Europejska ma stać się pierwszą wspólnotą państw, która w ujęciu globalnym ma osiągnąć neutralność dla klimatu. W tym kontekście zostały zidentyfikowane podstawowe obszary i sektory gospodarki wymagające interwencji oraz nakreślone kierunki i harmonogram działań.

Rząd RP zastrzega, że osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. powinno odnosić się do Unii Europejskiej jako całości, a nie do poszczególnych państw. Rząd RP podkreśla konieczność dostosowania tempa transformacji do uwarunkowań społeczno-gospodarczych poszczególnych państw członkowskich i konieczność solidarnego wspierania się w tych dążeniach, z poszanowaniem prawa wyboru optymalnej ścieżki transformacji.

W ramach przygotowania dokumentów strategicznych dotyczących założeń polskiej polityki energetycznej, tj. „*Polityki energetycznej Polski do 2040 r.*” i „*Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030*”, został przeanalizowany wpływ rozwoju gospodarczego na zapotrzebowanie na energię elektryczną. Analizy wskazują wzrost zapotrzebowania o ok. 20% do 2030 r. oraz o ok. 30% do 2040 r., w odniesieniu do 2019 r. W związku z powyższym rodzi się konieczność budowy nowych mocy wytwórczych, co determinuje rozwój sektora energetyki w Polsce. Zgodnie z przyjętymi założeniami, wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną będzie pokrywany ze źródeł niskoemisyjnych, głównie OZE (wspieranych źródłami gazowymi), natomiast po 2033 r. – przez energetykę jądrową.

W przekazanym przez Rząd RP Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r. *Krajowym planie na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030*, a więc na okres znacznie krótszy niż horyzont czasowy EGD, zostały wskazane następujące cele klimatyczno-energetyczne Polski do 2030 r.:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS na poziomie - 7% w porównaniu do poziomu w roku 2005;
- 23% redukcji zużycia energii pierwotnej w porównaniu z prognozą PRIMES 2007, co odpowiada zużyciu energii pierwotnej na poziomie 91,3 Mtoe w 2030 r. (i oszczędnościom energii pierwotnej na poziomie 27 Mtoe);

- warunkowy cel udziału energii z OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r. na poziomie 21-23%., w tym:
  - 14% OZE w transporcie w 2030 r.
  - wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie;
- udział węgla w produkcji energii elektrycznej będzie systematycznie zmniejszany. W 2030 r. ma osiągnąć poziom 56-60% (w porównaniu do 77% w roku 2018) i w perspektywie roku 2040 zachowany zostanie trend spadkowy do 28%;
- udział OZE w produkcji en. elektrycznej ma wzrastać do ok. 32% w 2030 r. oraz ok. 40% w 2040 r. (w porównaniu do 13% w 2018 r.).

Rząd RP konsekwentnie prezentuje na forum UE opinię, że cele w zakresie neutralności klimatycznej należy osiągać w sposób, który pozwoli zachować konkurencyjność przedsiębiorstw i całych gospodarek poszczególnych państw w Unii Europejskiej, a także zapewnić wzrost gospodarczy na miarę ambicji i potencjału Wspólnoty.

Rząd RP sprzeciwia się ogólnemu determinowaniu miksu energetycznego. Najważniejszą kwestią jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, co powinno stanowić priorytet zarówno w UE, jak i w państwach członkowskich.

Rząd RP wyraża oczekiwanie, że przy realizacji celów EGD zostanie zachowana neutralność technologiczna i prawo państw członkowskich do decydowania o własnej ścieżce osiągnięcia neutralności klimatycznej, zgodnie z gwarantowaną traktatowo swobodą kształtowania własnego miksu energetycznego. Transformacja nie powinna pomijać energetyki jądrowej, stabilnego źródła zero-emisyjnego, które dostarcza obecnie ok. 50 % czystej energii w UE. W ramach promocji odnawialnych źródeł energii Rząd RP popiera również rozwój energetyki wiatrowej na morzu (offshore). Stanie się ona wkrótce jednym z kluczowych elementów polskiego miksu wytwórczego energii elektrycznej.

Mając na uwadze społeczne wyzwania transformacji, Rząd RP popiera odnotowaną w EGD propozycję wprowadzania środków mających na celu ochronę przed ubóstwem energetycznym gospodarstw domowych. W tym kontekście, Rząd RP szczególnie popiera zastępowanie gazem ziemnym bardziej emisyjnych kopalnych paliw stałych. Zwiększenie poziomu gazyfikacji Polski i uzyskanie łatwiejszego dostępu do gazu, jako taniego i czystego źródła energii elektrycznej i ciepła przyczyni się do walki z niską emisją i pozytywnie wpłynie na poprawę jakości powietrza.

Jednym z kluczowych elementów wzmacniających pozycję gospodarczą Unii jest stworzenie skutecznych mechanizmów na rzecz przeciwdziałania tzw. ucieczce emisji, która oznacza przenoszenie przemysłów emisyjnych poza obszar Unii Europejskiej, gdzie nie obowiązują wysokie wymagania dotyczące ochrony środowiska. Oprócz negatywnych skutków społeczno-gospodarczych, zjawisko to przyczynia się do wzrostu emisji i zanieczyszczeń w ujęciu globalnym i przynosi efekt przeciwny do zamierzonego w wysiłkach Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu w walce z globalnym ociepleniem.

Wdrożenie ambitnych celów polityki klimatycznej zgodnie z EGD wymaga konsolidacji środków finansowych w bezprecedensowym wymiarze. Rząd RP podkreśla w swoim stanowisku do ww. Komunikatu Komisji Europejskiej, że zwiększenie środków na działania klimatyczne nie może odbywać się kosztem cięć w innych obszarach, takich jak np. polityka spójności, infrastruktura transportowa, czy rolnictwo. Ambitnym celom w zakresie ochrony środowiska i klimatu powinien towarzyszyć adekwatny pakiet rozwiązań umożliwiających ich finansowanie. Kształt polityki spójności oraz innych instrumentów finansowych Unii Europejskiej musi sprostać wyzwaniu, jakie niosą nowe cele prowadzące do osiągnięcia przez Unię Europejską neutralności klimatycznej w 2050 r.

Biorąc pod uwagę kluczowy postulat Rządu RP dotyczący sprawiedliwej transformacji, z zainteresowaniem odnotowujemy inicjatywę EGD w zakresie Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, którego celem ma być wsparcie regionów Europy najbardziej dotkniętych ekonomicznymi, społecznymi i środowiskowymi skutkami transformacji. Propozycja Komisji Europejskiej dotycząca Funduszu Sprawiedliwej Transformacji pokazuje dobre zrozumienie specyficznych wyzwań dla regionów węglowych w związku z transformacją w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie i podkreśla troskę o uwzględnienie konsekwencji społecznych.

Rząd RP stoi na stanowisku, iż warunkiem koniecznym dla osiągnięcia neutralności klimatycznej jest zapewnienie sprawiedliwej transformacji dla wszystkich mieszkańców UE. Z tego względu w każdym przygotowanym projekcie legislacyjnym KE powinna dokonać analizy jej wpływu na państwa członkowskie UE, regiony i obywateli najbardziej dotkniętych transformacją energetyczno- klimatyczną.

Odnosząc się do problemu braku przeprowadzenia strategicznej oceny wpływu na środowisko i analizy skutków społeczno-ekonomicznych, KE uznała, że miały one miejsce w 2018 r. na etapie przygotowywania Komunikatu „*Czysta planeta dla wszystkich*” (dok. COM(2018)773). Komisja Europejska przewiduje natomiast prowadzenie konsultacji społecznych w odniesieniu do poszczególnych inicjatyw, które będą realizowane w ramach EGD (wskazanych w załączniku do Komunikatu COM(2019)640).

Rząd RP z niepokojem odnotowuje jednak, że nie znajduje to potwierdzenia w publikowanych sukcesywnie projektach legislacyjnych. Takim przykładem jest opublikowany w marcu br. projekt Europejskiego prawa o klimacie (dok. COM(2020)080). Jest to kolejny projekt aktu prawnego UE z zakresu transformacji w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie, dla którego Komisja nie przedstawia rzetelnej oceny wpływu. Podobna sytuacja miała również miejsce w przypadku opublikowanego w styczniu br. projektu Rozporządzenia ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (dok. COM(2020)022).

Należy odnotować, że Komunikat w sprawie EGD jest jedynie dokumentem programowym Komisji Europejskiej. Nie jest tym samym aktem prawnym UE i nie wywołuje skutków bezpośrednich dla państw członkowskich. W związku z powyższym wydaje się, że jego zaskarżenie na obecnym etapie nie przyniosłoby pozytywnych dla Polski efektów. Niemniej jednak taka możliwość będzie rozpatrywana przez Rząd RP w przypadku przyjęcia

w ramach EGD aktów legislacyjnych UE, które będą budziły wątpliwości dotyczące zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Michał Kurtyka
Minister Klimatu
Ministerstwo Klimatu
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Pan Mateusz Morawiecki, Prezes Rady Ministrów

Pan Jacek Sasin, Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Aktywów Państwowych

Pan Konrad Szymański, Minister do Spraw Europejskich